

канність твору, що дозволить автору заявити вимогу про приведення архітектурного об'єкта початковий вигляд чи виплати компенсації порушення права.

Якщо ж власник будівлі або іншого архітектурного об'єкта виявить бажання повністю його знищити, то автор вже не зможе цьому перешкодити, оскільки за власником архітектурного об'єкта закріплено право розпоряджатися ним як матеріальним носієм твору будь-яким чином.

Це пояснюється тим, що існування авторських прав не залежить від матеріального носія, в якому вони виражені, у зв'язку з чим знищення будівлі не спричиняє знищення самого об'єкта авторського права. Важливо поділяти, що крім права автора на недоторканність твору, що є невідчужуваним, існує також виключне право на переробку твору (входить до складу виключно права, що може відчужуватися).

Переробка означає, що створюється нове самостійне твір, виходячи з існуючого. Право переробляти може бути безперешкодно передано за договором. У разі надання права на переробку третій особі вона може без отримання подальшої згоди автора (правоволодільця) створювати нові твори на основі вже існуючого.

Визначити що мало місце переробка чи зміна може лише експертиза. Як виключне право, і особисті немайнові права автора залежить від матеріального носія, у якому виражено твір. Це означає, що сама собою передача кому-небудь екземпляра архітектурного проекту, наприклад на флешці або на папері, не тягне за собою автоматичного переходу до набувача всіх авторських прав на цей твір.

Для переходу виключного права має бути виражена воля сторін договору або такий порядок має бути прямо встановлений у законі.

Ключові слова: архітектура, архітектурна діяльність, авторське право.

Key words: architecture, architecture activity, copyright.

СИМОНЯН ЮЛІЯ ЮРІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЗМІНИ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Збройна агресія Російської Федерації і її повномасштабне вторгнення на територію України змусили весь державний апарат і суспільство в цілому перейти до оперативного функціонування в умовах правового режиму воєнного стану.

Відповідно до ч. 3 Указу Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [1] та затверджений Верховною Радою

України на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30–34, 38, 39, 41–44, 53 Конституції України, а саме:

- недоторканність житла;
- таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції;
- невтручання в особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України;
- свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом;
- право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань;
- право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації;
- право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності;
- право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом;
- право на працю;
- право на страйк для захисту своїх економічних і соціальних інтересів;
- право на освіту [2].

Однак, гідність людини, беззаперечно, є однією із основоположних цінностей людства. Порушення цього уставу неприпустиме за жодних умов, навіть у період дії воєнного стану.

«Надзвичайно важливо створити правові механізми захисту інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності, не допустити втрати прав інтелектуальної власності у період дії воєнного стану. На державу покладено обов'язок мінімізувати вплив негативних факторів та наслідків дії воєнного стану на громадян України», – йдеться мова в пояснювальній записці до законопроекту [3].

13 квітня 2022 року набув чинності Закон України 2174-IX від 01.04.2022 року «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України» (далі – Закон). Під час війни більшість бізнес-процесів стали на вимушену паузу. Цей Закон надає відповіді на турбуючі питання власників прав інтелектуальної власності: як підтримувати чинність об'єктів інтелектуальної власності, чи необхідно сплачувати додаткові державні збори в разі пропуску строків підтримання чинності або продовження наявних прав на об'єкти права інтелектуальної власності?

Так, згідно з ч.1 п.1 цього Закону на період воєнного стану перебіг строків, пов'язаних із охороною прав інтелектуальної власності, зупиняється. Якщо на період починаючи з 24 лютого 2022 року та протягом

дії воєнного стану припадає закінчення строку правової охорони на об'єкти права інтелектуальної власності, в цьому випадку існує можливість здійснити дії, необхідні для продовження дії охоронних документів (свідочств, патентів) для багатьох об'єктів інтелектуальної власності, а саме: винаходів, корисних моделей, промислових зразків, торговельних марок, географічних позначень, сортів рослин, напівпровідникових виробів тощо. Протягом всього строку дії воєнного стану відповідні права залишаються чинними, і можуть бути поновлені у загальному порядку після скасування дії воєнного стану [4].

Отже, надана можливість уповноваженим особам подати документи (заяви, клопотання, заперечення, відповіді тощо), подання яких вимагається спеціальними законами України у сфері інтелектуальної власності та іншими підзаконними актами, протягом 90 днів після скасування воєнного стану, без необхідності сплати додаткових зборів за пропуск відповідних строків.

Перебіг строків щодо яких дій зупиняється під час воєнного стану – це строки, пов'язані з охороною прав інтелектуальної власності, строки щодо процедур набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності, строки подання заперечення проти заявки або міжнародної реєстрації на території України, строки оскарження Національним органом інтелектуальної власності (далі – НОІВ) у судовому порядку або до Апеляційної палати про визнання прав на винахід недійсними, строки, протягом яких можливі поновлення пропущених строків (крім – строків, встановлених для здійснення дій НОІВ).

Правила зупинення перебігу строків не тягнуть за собою зупинення дії свідочств, патентів, якими засвідчується виникнення прав інтелектуальної власності відповідно до законодавства, а також відповідних прав інтелектуальної власності. Під час дії воєнного стану встановлені законодавством права інтелектуальної власності продовжують діяти і реалізуються суб'єктами права інтелектуальної власності у повному обсязі [4].

Крім того, як слушно зазначає Г. Андрощук деякі строки, які пов'язані з охороною прав інтелектуальної власності, передбачені не тільки у вказаних вище законах, а й у відповідних міжнародних угодах, зокрема в Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, ратифікованій Законом від 16.09.2014 р. № 1678-VII. Зокрема, строк дії додаткового охоронного сертифікату для лікарського засобу або продукту для захисту рослин, що охороняється патентом, передбачений у ст. 220 Угоди, кореспондується з таким строком, визначеним у ст. 27-1 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», строк дії охорони прав на топографії напівпровідникових продуктів, передбачений у ст. 227 Угоди – з таким строком, визначеним у ст. 4 Закону України «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів» [5]. Згідно з ст. 9 Конституції України, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства [2].

Таким чином, основоположні права людини і громадянина, в тому числі й в сфері інтелектуальної власності, не підлягають обмеженню навіть у період дії воєнного стану. Адже без їх забезпечення і гарантування неможливим є існування людини і держави у правовому демократичному полі.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
3. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності у період дії воєнного стану». URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/pubFile/1250506>
4. Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України: Закон України 2174-IX від 01.04.2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2174-20#Text>
5. Андрощук Г. Захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності у період дії воєнного стану: прийнято закон. Г. Андрощук. Юридична Газета online. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/zahist-interesiv-osib-u-sferi-iv-u-period-diyi-voennogo-stanu-priynyato-zakon.html>

Ключові слова: сфера інтелектуальної власності, воєнний стан, охорона прав інтелектуальної власності, строк майнових прав інтелектуальної власності, перебіг строків.

Key words: sphere of intellectual property, martial law, protection of intellectual property rights, term of property rights of intellectual property, course of terms.

ДМИТРИШИН ВОЛОДИМИР СТЕПАНОВИЧ

*Державна наукова установа «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами,
старший науковий співробітник, кандидат юридичних наук, доцент*

ОСОБЛИВОСТІ НАБУТТЯ ТА ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

З ранку 24 лютого 2022 року почалась активна фаза неспровокованої, агресивної, загарбницької війни Російської Федерації проти України і по всій території України, Указом Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Верховною Радою України, введено воєнний стан. Згідно чинного законодавства, у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституцій-